

КАВКАЗ

Искреннему моему Якову де Бальмену

Кто дасть главъ мойъ воду,
И очесъмъ моимъ источникъ слъзъ,
И плачуся и день и ночь о побитныхъ...
Иеремии. Глава 9, стих 1.

За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні гор __, кровію політі.
Споконвіку Прометея
Там орел кара __,
Що день божий добрі ребра
Й серце розбиває.
Розбиває, та не вип'є
Живущої кров __ —
Воно знову оживає
І сміється знову.
Не вмирає душа наш __,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні мор __ поле.
Не скує душі жив __
І слова живого.
Не понесе слави Бога,
Великого Бога.

Не нам на прю з Тобою стати!
Не нам діла Твої судить!
Нам тільки плакати, плакати, плакати
І хліб насущний замість
Кровавим потом і слъз __.
Кати згнушаються над нами,
А правда наша п'яна спить.
Коли вона прокинеться?
Коли одпочити
Ляжеш, Боже, утомлений?
І нам даси жити!
Ми віруєм Твоїй силі
І духу живому.
Встане правда! встане воля!
І Тобі одному
Помоляться всі язика

Вовіки і віки.
А поки що теч __ ріки,
Кровавії ріки!

За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кровію політі.

Отам-то милостивії ми
Ненагодовану і голу
Застукали сердешн __ волю
Та й цькуємо. Лягло костями
Людей муштрованих чимало.
А слъз, а крові? Напоїть
Всіх імператор __ би стало
З дітьми і внуками, втопить
В слъзах удов'їх. А дівочих,
Пролитих тайно серед ночі!
А матерних гаряч __ слъз!
А батькових старих, кровавих,
Не ріки — море розли __,
Огненне море! Слава! Слава!
Хортам, і гончим, і псарям,
І нашим батюшкам-царям
Слава.

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
Чурек і сакля — все твоє,
Воно не прош __ не, не дане,
Ніхто й не возьме за своє,
Не поведе тебе в кайданах.
А в нас!.. На те письменні ми,
Читаєм Божії глаголи!..
І од глибо[ко]ї тюрми
Та до високого престола —
Усі ми в золоті і голі.

До нас в науку! ми навчим,
Почому хліб і сіль почім!
Ми християне; храми, школи,
Усе добро, сам Бог у нас!
Нам тільки *сакля* очі коле:

Чого вона стоїть у вас,
Не нами дана; чом ми вам
Чурек же ваш та вам не кинем,
Як тій собаці! Чом ви нам
Платить за сонце не повинні!
Та й тільки ж то! Ми не погане,
Ми настоящі християне,
Ми малим ситі!.. А зате!
Якби ви з нами подружили,
Багато б дечому навчились!
У нас же й світа, як на те —
Одна Сибір неісходима,
А тюрм! а люду!.. Що й лічить!
Од молдованина до фіна
На всіх языках все мовч___,
Бо *благоденствує!* У нас
Святу Біблію читає
Святий чернець і навчає,
Що цар якийсь-то свині пас
Та дружн_ жінк_ взяв до себе,
А друга вбив. Тепер на небі.
От бачите, які у нас
Сидять на небі! Ви ще темні,
Святим хрест__ не просвіщенні,
У нас навчіться!.. В нас дери,
Дери та дай,
І просто в Рай,
Хоч і рідню всю забори!
У нас! чого то ми не вмієм?
І зорі лічим, гречку сієм,
Французів лаєм. Продаєм
Або у карти прогн___
Людей... не негрів... а таких,
Таки хрещених... *но простих*.
Ми не гішпани; крий нас, Боже,
Щоб крадене перекупать,
Як ті жида. Ми по закону!..
По закону апостола

Ви любите брата!
Суєслови, лицеміри,
Господ__ прокляті.
Ви любите на братові
Шкуру, а не душу!
Та й лупите по закону
Дочці на козушок,
Байстрюкові на придане,
Жінці на патинки.
Собі ж на те, що не знають
Ні діти, ні жінка!

За кого ж Ти розіп'явся,
Христе, Сине Божий?
За нас, добрих, чи за слово
Істини... чи, може,
Щоб ми з Тебе насміялись?
Воно ж так і сталося.
Храми, каплиці, і ікон__,
І ставники, і мирри дим,
І перед обра[зо]м Твоїм
Неутомленніє поклони.
За кражу, за войну, за кров,
Щоб братню кров пролити, просять
І потім в дар Тобі прино___
З пожару вкрадений покров!!
Просвітилися! та ще й хочем
Других просвітити,
Сонце правди показа___
Сліпим, бачиш, дітям!..
Все покажем! тільки дайте
Себе в руки взяти.
Як і тюрми муровати,
Кайдани кувати,
Як і носити!.. і як плести
Кнути узловати —
Всьому навчим; тільки дайте
Свої сині гор___
Остатнії... бо вже взяли
І поле і море.

І тебе загнали, мій друже єдиний,
 Мій Якове добрий! Не за Україну,
 А за її ката довелось пролити
 Кров добр_, не чорну. Довелось запить
 З московської чаші московську отруту!
 О друже мій добрий! друже незабут__!
 Живою душею в Україні витай,
 Літай з козака__ понад берегами,
 Розкриті могили в степу назирай.
 Заплач з козаками дрібними сльоза__
 І мене з неволі в степу виглядай.
 А поки що мої думи,
 Моє люте гор_
 Сіятиму — нехай ростуть
 Та з вітром говор__.
 Вітер тихий з України
 Понесе з росою
 Мої дум_ аж до тебе!..
 Братньою сльозою
 Ти їх, друже, привіта__,
 Тихо прочитаєш...
 І могили, степи, море,
 І мене згада__.

Заповніть пропуски:

1. Приклад філософської лірики -
 «Кавказ» Т. Шевченка.

2. Автор звинувачує у негараздах народів
 царя.

3. Чурек - це

4. Сакля – це

5. Гнівне засудження когось – це